

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **K.**, bývajúceho v Č., zastúpeného M., advokátom v K., proti žalovaným **1/ J.**, bývajúcemu v Č., **2/ J.**, bývajúcemu v Č., **o ochranu vlastníckeho práva**, vedenej na Okresnom súde Michalovce pod sp. zn. 12 C 3/2011, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 14. novembra 2013 sp. zn. 3 Co 335/2012, 3 Co 336/2012, 3 Co 337/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a**.

Žalovaným náhradu trov dovolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Okresný súd Michalovce rozsudkom z 28. júna 2012 č. k. 12 C 3/2011 – 78 žalobu zamietol, žalovaným náhradu trov konania nepriznal a žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť na účet súdu trovy štátu vo výške 342, 66 € v lehote 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. V odôvodnení uviedol, že žalobca je spoluvlastníkom rodinného domu nachádzajúceho sa na ČKN parcele č. 2414/24 kat. územie Čičarovce v 1/2 z celku a žalovaný 2/ je vlastníkom rodinného domu s pozemkom parcela č. 2414/31. Hranica pozemkov parcely č. 2414/24 a č. 2414/31 sa nachádza 70 cm od múru rodinného domu žalobcu, 60 cm od tejto hranice sa nachádza vysadený živý plot žalovaného 2/, krb (z ktorého odstránenia 2 ks kovových tyčí s tienidlami a kovových tyčí kovovej konštrukcie z parcely č. 2414/24 sa žalobca domáhal) je umiestnený 2, 02 m od múru rodinného domu žalovaného 2/. Žalobca sa žalobou domáhal tiež odstránenia odkvapu z odpočívadla žalovaných, toho, aby neužívali a nevstupovali na jeho pozemky, zabránili psovi, aby sa zdržiaval vo voliére umiestnenej na parcele č. 2414/31 a v bezprostrednej blízkosti okien rodinného domu a aby ho pes nerušil a neobťažoval nad mieru primeranú jeho pomerom a napokon uloženia povinnosti žalovaným uviesť poškodené kovové tyče pevne osadené na pozemku parcely č. 2414/23 a č. 2414/24 do pôvodného stavu. Poukázal na vykonané dokazovanie a skutočnosti z neho vyplývajúce. Uviedol, že žalobca ako osoba preukazujúca podmienky ochrany podľa § 121 ods. 1 Občianskeho zákonníka neoznačila ani nepredložila žiaden dôkaz, z ktorého by vyplynulo, že správanie žalovaných pri používaní krbu presahuje prípustnú mieru v obci v danom čase a teda, že takéto správanie možno označiť za nedovolené. Ním predložené doklady s predmetom sporu nesúvisia. Obdobne i ohľadom vypúšťania vody z letného bazéna zo strany žalobcu nebol poskytnutý dôkaz, ktorým by bolo preukázané, že žalovaní vypúšťajú vodu pod rodinný dom žalobcu. Ani z predložených fotografií nevyplýva, že by sa živý plot žalovaného 2/ dotýkal múru rodinného domu žalobcu a rastliny, resp. porasty, ktoré sa nachádzajú v bezprostrednej blízkosti múru domu žalovaného 2/ rastú na jeho pozemku. Teda žalobca neunesol dôkazné bremeno pri preukazovaní danosti ochrany svojho vlastníctva podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že pojednávanie podľa

§ 101 ods. 2 O. s. p. možno odročiť len z dôležitého dôvodu. Na pojednávaní 31. mája 2012, na ktoré bolo predvolanie žalobcovi doručené 17. mája 2012 a na ktorom bol prítomný, boli vykonávané dôkazy vo veci. Žalobca ho žiadal odročiť len z dôvodu, aby sa mohol nechať vo veci zastupovať, pričom plnomocenstvo predchádzajúcemu právnenému zástupcovi odvolal už v auguste 2010. Ak si teda žalobca od augusta 2010 nezabezpečil právne zastúpenie, nebol daný dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania nariadeného na 31. mája 2012. O trovách konania rozhodol podľa § 151 ods. 1, 2 O. s. p. a o trovách štátu podľa § 148 ods. 1 O. s. p.

Krajský súd v Košiciach na odvolanie žalobcu rozsudkom zo 14. novembra 2013 sp. zn. 3 Co 335/2012, 3 Co 336/2012, 3 Co 337/2012 rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o zamietnutí žaloby a vo výroku o trovách konania potvrdil. Rozsudok vo výroku o povinnosti žalobcu nahradiť trovy štátu zrušil a vec v tomto rozsahu vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Zrušil uznesenie č. k. 12 C 3/2011 – 62 (o priznaní odmeny znalcovi) a potvrdil uznesenie č. k. 12 C 3/2011 – 76 (o priznaní odmeny znalcovi). Konštatoval, že žalobca v odvolaní a jeho doplnení nevzniesol kvalifikovanú námietku zaujatosti voči sudcovi Okresného súdu Michalovce J., lebo v námietke chýbajú skutočnosti pre posúdenie včasnosti jej podania v lehote podľa § 15a ods. 2 O. s. p. Pokiaľ žalobca tvrdil, že námietku podal už 31. marca 2011 odvolací súd poukázal na to, že Krajský súd v Košiciach podaním z 15. apríla 2011 sp. zn. 2 Nc 12/2011 – 15 vrátil vec okresnému súdu bez rozhodnutia z dôvodu, že námietka bola vznesená v konaní sp. zn. 12 C 99/2009, ktorá bola právoplatne skončená. Odvolací súd teda aj s poukazom na § 14 ods. 3 O. s. p., § 15a ods. 2, 5 O. s. p. dospel k záveru, že nie je dôvod na rozhodovanie o námietke zaujatosti. Vo veci samej dospel odvolací súd k záveru, že odvolanie žalobcu (v zamietnutí žaloby a trovách konania) nie je dôvodné. Vo vzťahu k zásadnej námietke – vo veci rozhodoval vylúčený sudca – uviedol, že nezistil existenciu konkrétnych skutočností, ktoré by odôvodňovali záver, že uvedený sudca bol vylúčený z pojednávania a rozhodovania predmetnej veci. Tiež konštatoval, že prvostupňový súd sa v dôvodoch svojho rozhodnutia vysporiadal s dôvodmi neodročenia pojednávania na žiadosť žalobcu. Zdôraznil, že konanie sa začalo 9. augusta 2007 a žalobca si zvolil advokáta, ktorému plnú moc odvolal v auguste 2010, mal teda dostatok času na realizovanie svojich procesných práv, vrátane práva na zvolenie si (nového) právneho zástupcu. Takýto priestor mal aj od pojednávania 31. mája 2012 do nasledujúceho pojednávania 28. júna 2012, s termínom ktorého súhlasil. Odvolací súd sa preto stotožnil so záverom prvostupňového súdu, že nebol daný dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania. Námietky žalobcu týkajúce sa nevykonaného dokazovania vyhodnotil za nedôvodné. Poukázal na dôkaznú povinnosť žalobcu, ktorý v konaní nepreukázal, že žalovaní neoprávnene zasahujú do jeho vlastníckeho práva nadmernými imisiami podľa § 127 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Na preukázanie týchto (ním tvrdých) skutočností neoznačil dôkazy, preto správne súd prvého stupňa jeho žalobe nevyhovel. Za správne považoval aj rozhodnutie o trovách konania. Výrok rozsudku o trovách štátu zrušil a vec v tejto časti vrátil prvostupňovému súdu z dôvodu, že bolo povinnosťou súdu poučiť účastníka, ktorému vznikla povinnosť nahradiť trovy štátu, o jeho práve využiť možnosť preskúmať predpoklady pre oslobodenie od súdnych poplatkov.

Proti rozsudku krajského súdu vo veci samej podal dovolanie žalobca. Navrhol rozsudok v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť odvolaciemu súdu v rozsahu zrušenia na ďalšie konanie. Namietal, že mu postupom odvolacieho súdu (ako aj súdu prvého stupňa) bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) , spočívajúcim v nedostatočne zistenom skutkovom stave. Ďalej , že v prvostupňovom súdnom procese rozhodoval zaujatý sudca , ktorú skutočnosť odvolací súd nezohľadnil , preto je konanie postihnuté aj vadou podľa § 237 písm. g/ O. s. p. Poukázal na konanie jeho predchádzajúceho právneho zástupcu , jeho pomer k sudcovi J.. a na ovplyvňovanie procesu žalovaným 1/ .

Žalovaný 1/ navrhol dovolanie žalobcu odmietnuť v celom rozsahu, pretože tvrdenia žalobcu resp. jeho právneho zástupcu sú iba tvrdeniami bez akýchkoľvek dôkazov s tým, že právny zástupca by sa mal nad sebou zamyslieť , ak osočuje iné osoby , aby nepravdivými údajmi privodil pre žalobcu priaznivejší výsledok , čím porušuje práva žalovaných na spravodlivý proces.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O. s. p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť dovolaním (§ 236 a nasl. O. s. p.) a dospel k záveru, že dovolanie žalobcu nie je prípustné.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O. s. p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O. s. p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. Podľa § 238 ods. 2 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Napokon podľa § 238 ods. 3 O. s. p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu , vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa , ktorým súd prvého stupňa vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O. s. p.

Dovoláním žalobcu nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok, ale potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu , vo výroku ktorého súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nevyslovil ani záväzný právny názor, od ktorého by sa odvolací súd mohol odchýliť a nejde ani o prípad týkajúci sa neplatnosti zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3, 4 O. s. p. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa ustanovenia § 238 O. s. p. prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O. s. p. ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O. s. p. (či už to účastník namieta alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O. s. p., ale zaoberal sa aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O. s. p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa

dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (ide tu o nedostatok právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o nepodanie návrhu na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný , o odňatie možnosti konať pred súdom a o rozhodovanie vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom). Vady konania podľa ustanovenia § 237 písm. a/ až f/ O. s. p. žalobca nenamietal a ich existenciu po preskúmaní veci nezistil ani dovolací súd.

Žalobca namietal , že postupom súdov nižšieho stupňa mu bola odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm. f/ O. s. p.) a to vo vzťahu k vykonanému (nevykonanému) dokazovaniu, zistenému skutkovému stavu a neodročeniu pojednávania.

Pod odňatím možnosti konať pre súdom treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkovi konania odnímajú tie jeho procesné práva, ktoré mu zákon priznáva. O vadu konania, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/O. s. p. významná ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom odňal účastníkovi konania jeho procesné práva, ktoré mu právny poriadok priznáva. Takáto vada konania znamená porušenie základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý súdny proces, ktoré právo zaručujú v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj čl. 46 a nasl. Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

Z hľadiska posúdenia existencie procesnej vady podľa § 237 písm. f/ O. s. p. ako dôvodu zakladajúceho prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu (v danej veci proti potvrdzujúcemu v zamietajúcej časti a vo výroku o trovách konania) nie je pritom významný subjektívny názor dovolateľa, že v konaní k takejto vade došlo, ale len jednoznačné , všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne takouto vadou zaťažené t. j., že nastali skutočnosti v dôsledku ktorých vada vznikla (prejavila sa) resp. nebola odstránená v postupe – rozhodnutí odvolacieho súdu.

Žalobca namietal, že postupom súdov nižšieho stupňa mu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že súd prvého stupňa pojednávanie nariadené na deň 28. júna 2012 neodročil . Dovolací súd sa stotožňuje so záverom odvolacieho súdu (súhlasil so záverom prvostupňového súdu) , že neodročením pojednávania nebola žalobcovi odňatá možnosť konať pred súdom, pretože nebol daný dôležitý dôvod na jeho odročenie (§ 101 ods. 2 O. s. p.). Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca oznámil súdu skutočnosť, že vypovedal plnomocenstvo predchádzajúcemu právnomu zástupcovi ešte 23. augusta 2010 . Pojednávanie dňa 31. mája 2012, na ktorom bol žalobca prítomný , súd odročil práve na termín 28. júna 2012 za účelom, aby si žalobca mohol zvoliť právneho zástupcu na svoje zastupovanie v konaní. Teda žalobca mal dostatok času , aby mohol realizovať svoje procesné práva, vrátane práva na zvolenie si právneho zástupcu. Žiadosť o odročenie tohto

pojednávania , cestou splnomocneného zástupcu (M.) , doručil súdu až 27. júna 2012, t. j. deň pred termínom pojednávania.

Čo sa týka vykonanému dokazovaniu dovolací súd zdôrazňuje, že súd nie je viazaný návrhmi účastníkov na vykonanie dokazovania a nie je povinný vykonať všetky navrhnuté dôkazy. Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania a rozhodnutie súdu , ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané , je vždy vecou súdu (pozri § 120 ods. 1 O. s. p.) a nie účastníkov konania. Najvyšší súd Slovenskej republiky to vyjadril už v rozhodnutí uverejnenom v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 37/1993, v ktorom vysvetlil, že prípadné nevykonanie určitého dôkazu môže mať za následok len neúplnosť skutkových zistení (vedúcich k vydaniu nesprávneho rozhodnutia), nie však procesnú vadu v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p.

Pokiaľ ide o vyhodnotenie vykonaného dokazovania dovolací súd uvádza, že podľa § 132 O. s. p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy , a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti , preto starostlivo prihliada na všetko, čo vyšlo za konania najavo, včítane toho, čo uviedli účastníci . Nesprávne vyhodnotenie dôkazov nie je vadou konania v zmysle § 237 O. s. p. Pokiaľ súd nesprávne vyhodnotí niektorý z vykonaných dôkazov , môže byť jeho rozhodnutie vecne nesprávne , no táto skutočnosť ešte sama osebe nezakladá prípustnosť dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O. s. p. (pre úplnosť treba uviesť , že nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov nie je samostatným dovolacím dôvodom ani vtedy, keď je dovolanie procesne prípustné – pozri § 241 ods. 2 písm. b/ O. s. p.). Aj nesprávnosť skutkových zistení by mohla prípadne zakladať (len) tzv. inú vadu konania majúcu za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (nie nedostatok, ktorý by v rozhodovacej praxi Najvyššieho súdu Slovenskej republiky bol považovaný za dôvod, ktorý zakladá procesnú vadu konania podľa § 237 písm. f/ O. s. p. , pretože ním nie je znemožnená realizácia procesných oprávnení účastníka konania). Vadu tejto povahy , ako už bolo konštatované, možno namietať len v procesne prípustnom dovolaní (čo nebol daný prípad).

Žalobca namieta vadu konania podľa § 237 písm. g/ O. s. p. t. j. , že vo veci rozhodoval vylúčený sudca, ktorú vyvodzoval zo vzťahu sudcu k jeho prechádzajúcemu právnomu zástupcovi, (vypovedanie plnomocenstva ktorému oznámil súdu 17. augusta 2010 , ako konštatoval odvolací súd) a postupom sudcu v konaní.

Podmienky vylúčenia sudcu z pojednávania a rozhodovania vecí upravuje ustanovenie § 14 O. s. p. Ak bolo rozhodnuté o vylúčení sudcu a sudca napriek tomu vo veci rozhodoval, je daný dovolací dôvod podľa § 237 písm. g/ O. s. p. Ak však neexistuje žiadne rozhodnutie nadriadeného súdu o tom, že sudca je alebo nie je vylúčený z pojednávania a rozhodovania vecí , alebo existuje právoplatné rozhodnutie súdu, že sudca je alebo nie je vylúčený , dovolací súd môže pri skúmaní podmienok prípustnosti dovolania v zmysle uvedeného ustanovenia posúdiť otázku vylúčenia samostatne , resp. inak než ju posúdil súd rozhodujúci o vylúčení alebo nevylúčení sudcu (pozri Jaroslav Krajčo a spol. Občiansky súdny poriadok, Komentár k § 237).

Zo spisu vyplýva, že sudca Okresného súdu Michalovce J.. nebol (nadriadeným Krajským súdom v Košiciach) vylúčený z pojednávania a rozhodovania danej veci . Žalobca

podal voči tomuto sudcovi námietku zaujatosti dňa 31. marca 2011, ale Krajský súd v Košiciach uznesením z 15. apríla 2011 sp. zn. 2 Nc 12/2011 vrátil vec súdu prvého stupňa bez rozhodnutia o nej z dôvodu, že bola vznesená v konaní č. k. 12 C 99/2009, ktoré bolo právoplatne skončené. V danej veci namietal žalobca zaujatosť sudcu J. v odvolaní proti rozsudku súdu prvého stupňa, ktorú (na výzvu súdu) doplnil podaním z 11. októbra 2013, ale krajský súd sa (v dovolaní napadnutom rozsudku) s ňou vysporiadal tak, že nešlo o kvalifikovanú námietku zaujatosti , pretože v nej absentuje konkrétne označenie pomeru sudcu k veci, k účastníkom alebo k ich zástupcom podľa § 14 ods. 1 O. s. p. a chýbajú v nej aj skutočnosti pre posúdenie včasnosti jej podania (§ 15a ods. 2 O. s. p.). Žalobca ani v dovolaní nekonkretizoval relevantný dôvod vyplývajúci z § 14 ods. 1 O. s. p. , ktorý by vylučoval uvedeného sudcu z prejednávania a rozhodovania danej veci. Tvrdenie (v dovolaní) o „dôverných gestách“ a „veľmi dobrej známosti“ medzi sudcom a jeho bývalým advokátom (ktorému plnú moc vypovedal ešte v roku 2010) zostalo „len“ v rovine všeobecného tvrdenia bez akéhokoľvek dôkazu. Podľa § 14 ods. 3 O. s. p. dôvodom na vylúčenie sudcu nie sú okolnosti , ktoré spočívajú v postupe sudcu v konaní o prejednávanej veci alebo v jeho rozhodovaní v iných veciach.

Z uvedeného vyplýva, že ani námietka žalobcu o existencii vady konania podľa § 237 písm. g/ O. s. p. nie je dôvodná.

Vzhľadom na uvedené možno uzavrieť, že prípustnosť dovolania žalobcu nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O. s. p. a v dovolacom konaní neboli zistené ani dôvody prípustnosti dovolania uvedené v ustanovení § 237 O. s. p. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu podľa § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O. s. p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, odmietol.

V dovolacom konaní mali úspešní žalovaní právo na náhradu trov dovolacieho konania proti žalobcovi, ktorý nemal úspech (§ 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s § 224 ods. 1 O. s. p. a § 142 ods. 1 O. s. p.). Najvyšší súd Slovenskej republiky im však náhradu trov dovolacieho konania nepriznal, pretože nepodali návrh na ich priznanie (§ 151 ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 23. februára 2015

Za správnosť vyhotovenia:

Zuzana Pudmarčíková

JUDr. Oľga Trnková, v.r.

predsedníčka senátu

